

'Able Seaman' in Simonstad (Simon Town)

Just Nuisance

Overal ter wereld zijn ze te vinden. Staand en liggend, uitkijkend over water of straten en pleinen. Ze zijn onbeweeglijk en soms bedrieglijk echt. Vereeuwigd, omdat ze ons dikwijls een verhaal kunnen vertellen. ONZE HOND reist over de wereld en maakt een keuze uit bijzondere standbeelden van honden...

WAAR?

In februari 2001 maken we een rondreis van drie weken door Zuid-Afrika en Lesotho, als altijd

gefocusd op honden. Aangekomen in het kleine stadje Simonstad (Simon's Town) aan de oostkust, moeten we natuurlijk op Boulders Beach de

zwartvoet pinguïnkolonie zien. Maar opeens is daar een standbeeld van een grote hond. Vol in de remmen... Simonstad is al honderden jaren een marinebasis, eerst voor de Britse en nu voor de Zuid-Afrikaanse marine. Maar het is ook de thuishaven van een Duitse Dog, wiens standbeeld, tot op de dag van vandaag, uitkijkt over de haven.

WAT ZIEN WE?

Een groot beeld van een Duitse Dog – Great Dane zeggen de Engelsen – dat de belangstelling van toeristen trekt en wiens geschiedenis ook deel uitmaakt van de collectie in het Simonstad Museum. Daar bevinden zich de originele documenten, de halsband en veel foto's van deze hond. En in de museum-

Het beeld van 'Just Nuisance' op Jubilee Square in Simon's Town (Simonstad), Zuid-Afrika.

Nuisance's halsband en zijn baret, met daarop de naam van zijn schip, de HMS Afrikander.

Voor de hond is iedere matroos een grote vriend en Just Nuisance legt zijn grote voorpoten dus op de schouders van zijn 'collega's'.

Na zijn inlijving in de marine heeft Nuisance een gratis treinpasje en is er geen conducteur meer te vinden die hem van zijn stoel of uit de trein jaagt.

shop zijn souvenirs te koop van *the famous naval dog*. Het standbeeld – de aanleiding tot dit artikel – staat levensgroot op Jubilee Square. Aan zijn voeten een baret en een halsband; de vraag of het een reu of teef is wordt door het beeld zelf duidelijk beantwoord. De pinguïnkolonie kan even wachten, eerst op zoek naar het hoe en waarom van deze Duitse Dog.

HET VERHAAL ER ACHTER

Op donderdag 1 april 1937 wordt er in Rondebosch, een voorstadje van Kaapstad, een Duitse Dog geboren, die bij de Zuid-Afrikaanse Kennel Club wordt geregistreerd als *Pride of Rondebosch (Koning x Diana)*. Fokker is Mr M. Bosman en als de hond elf maanden is wordt hij verkocht aan Mr Benjamin J. Chaney uit de plaats Mowbray, ook dicht bij Kaapstad gelegen. Chaney runt in Simonstad het *United Services Institute*, dat frequent wordt bezocht door militairen in dienst van de Engelse Royal Navy. De militairen zijn op de marinebasis gelegd of komen binnen met de schepen die de haven aan doen. De zeelui houden wel van die grote

hond, verwennen hem met snacks of nemen hem mee voor een wandeling. Voor de hond is iedere matroos een grote vriend. Ze zien er immers allemaal bijna hetzelfde uit in hun blauwe outfits. Mannen in andere

uniformen loopt hij voorbij, maar die met de blauwe pakken en de gestreepte kragen loopt hij overal achterna. Naar de basis en naar de haven; zijn favoriete plekje is de loopplank van de HMS Neptune. Omdat hij daar in de weg ligt en zich niet makkelijk laat wegsturen, zeggen de zeelui vaak tegen hem: *You're just a nuisance. Why do you have to lie here of all places?* (Je bent een echte lastpost. Waarom moet je nu precies hier liggen?) En zo komt hij aan zijn (bij) naam: 'Nuisance' – lastpost.

ALLES BOTTEN EN SPIEREN

Nuisance gaat met de zeelui mee als ze met de trein van de *South African Railways and Harbours* naar Kaapstad reizen om uit te gaan, een ritje van 35 kilometer. Op verschillende stations

Name? *Nuisance, Sir.*

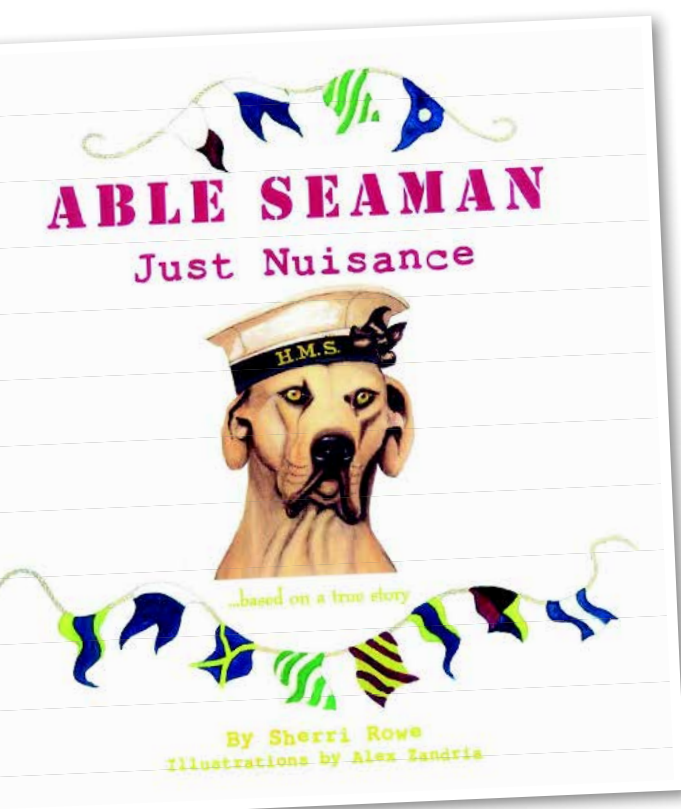
First name?

Just Nuisance, Sir.

springt hij uit de trein om er op een ander tijdstip in te springen. Boze conducteurs proberen hem uit de trein te houden, maar bij zo'n grote hond lukt dat niet. Soms betalen geamuseerde reizigers zijn ticket, maar officials van de treinmaatschappij waarschuwen eigenaar Chaney dat ze hem zullen laten inslapen als zijn vele ritjes niet worden betaald. Let wel: Nuisance is dan één meter hoog en weegt 67 kilo. Allemaal botten en spieren, want hij heeft geen grammetje vet. Het komt voor

Als Able Seaman is Nuisance gerechtigd om in een echt bed met een kussen te slapen. Dat doet hij in de Union Jack Club.

Het boek 'Able Seaman Just Nuisance, based on a true story' geschreven door Sherri Rowe.

dat hij tegen de conducteurs op springt, zijn grote voorpoten op hun schouders legt en zachtjes in hun oren gromt. Dat helpt.

Hetzelfde, met uitzondering van grommen, doet hij ook bij de matrozen, maar zij raken eraan gewend. Als de marine en de zeelui horen dat het leven van Nuisance gevaar loopt nemen ze hem mee naar het 'naval office' om daar voor zijn leven te pleiten. Diverse brieven worden naar de *Commander-in-Chief* van de Navy gestuurd met het verzoek om de Duitse Dog bij de marine te mogen inlijven. Men heeft beslist gevoel voor humor, want het verzoek

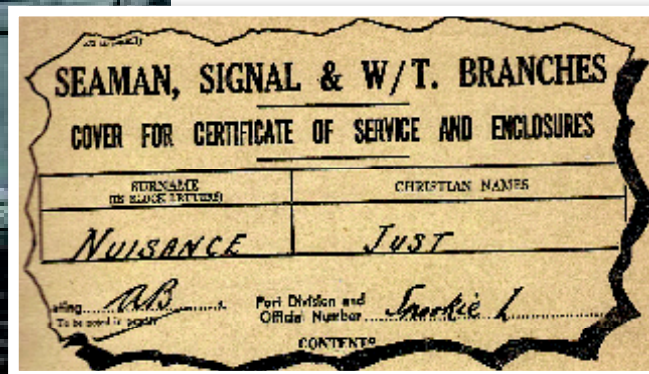
wordt gehonoreerd en Nuisance wordt met een matroos naar de dienstdoende officier gebracht. *Name? Nuisance, Sir. First name? Just Nuisance, Sir.*

GRATIS TREINPASJE

Net als alle andere nieuwe matrozen krijgt Just Nuisance een medische keuring en wordt hij fit genoeg bevonden voor actieve dienst. De benodigde formulieren worden ingevuld en bekrachtigd met een pootafdruk. Dat gebeurt op 25 augustus 1939 en vanaf die datum is ...*the dog Nuisance officially enlisted as a member of His Majesty King George VI's Royal Navy* in de rang van *Ordinary Seaman (OS)*. Na korte tijd krijgt hij promotie en wordt hij *Able Seaman (AS)*, een rang hoger dan een *Ordinary Seaman*. Voor Nuisance is de *HMS Afrikaner* zijn nieuwe 'standplaats'. Voortaan slaapt Nuisance in een bed

De HMS Afrikander is Nuisance's 'standplaats'. Alle matrozen zijn gek op de hond en willen maar wat graag met hem op de foto.

Het 'Certificate of Service' met Just Nuisance's naam en rang.

Voor het stadhuis is de loper uitgelegd en Nuisance kan officieel kennismaken met zijn nageslacht. Ook daarvan zijn foto's bewaard gebleven.

met een kussen en de zeelui zorgen ervoor dat hij regelmatig wordt gewassen. Vaak verschijnt hij bij parades, waarbij men hem een matrozenmuts of pet op de kop zet. Als militair tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft hij recht op een gratis treinpasje. Geen conducteur die hem nu nog uit de trein durft te zetten.

NAGESLACHT

Nuisance maakt zich nuttig door vechtende matrozen te scheiden en dronken zeelieden, die tijdens de treinreis van Kaapstad naar Simonstad hun halte dreigen te missen, te escorteren naar hun slaapzaal. Dat laatste doet hij echter ook met zeelui die niet in Simonstad zijn gestationeerd!

Nuisance's populariteit kent geen grenzen, zeker niet nadat zijn kortstondige verbintenis met de Duitse Dog Adinda – in 1941 in Hout Bay – resulteert in de geboorte van vijf pups. Nuisance is zo bekend dat van hem en Adinda ansichtkaarten worden gemaakt en verkocht, waarvan de opbrengst ten goede komt aan

het *Naval Wartime Welfare Fund*. Twee pups, *Victor* en *Wilhelmina*, worden in Kaapstad door de burgemeester publiekelijk geveild ten behoeve van het oorlogsfonds.

Vader Nuisance is voor die gelegenheid ook uitgenodigd en hij wordt naar Kaapstad vervoerd op de achterbank van een vrachtwagen, die versierd is met de *Union Jack*, de vlag van het Verenigd Koninkrijk.

'WANDADEN'

Nuisance doet zijn naam eer aan door niet alleen zijn halsband te verliezen en zonder pas op de trein te stappen, maar ook door in officiersbedden te gaan liggen slapen en te weigeren de kroeg bij sluitingstijd te verlaten. Ook vecht hij met de honden – mascottes – van de *HMS Shropshire* en de *HMS Redoubt* en zo is hij verantwoordelijk voor de dood van twee van hen,

'Me and my Girl'. De officiële huwelijks foto van Nuisance en Adinda, 1 juni 1944.

in 1942 en 1943. Hij wordt 'vrijgesproken' op grond van het feit dat hij werd aangevallen en niet andersom. Maar toch krijgt hij een straf: zeven dagen geen botten om af te kluiven en zeven nachten geen comfortabel bed.

Niet alleen zijn inschrijvingsformulier, maar ook zijn 'conduct sheet' is bewaard gebleven, waarop de 'wandaden' precies zijn genoteerd. In november 1943 wordt hij, vanwege zijn slechte gezondheid, opgenomen in een kennel bij Kaapstad, maar in januari 1944 wordt hij *fit and well* ontslagen. Op dezelfde datum eindigt zijn dienstverband bij de Navy. Omdat hij gewend is om op en af vrachtwagens, treinen en bussen te springen, verwondt hij z'n beide achterbenen.

FULL NAVAL HONOURS

In maart 1944 wordt hij weer opgenomen, nu in het *Royal Naval Hospital* in Simonstad. Zijn opnameformulier is bewaard gebleven en behalve zijn persoonlijke gegevens, is ook zijn religie ingevuld: *Canine Divinity League* (Anti Vivisectie). Omdat de behandelend dierenarts geen kans

ziet hem van zijn *Paralysis of the sciatic nerve* (verlamming van de zitbeenzenuw) te genezen, wordt besloten hem in te laten slapen.

Ironisch genoeg gebeurt dat op zijn zevende verjaardag: 1 april 1944. Op zaterdag 2 april, 's morgens om

dag nog aanwezig en wordt door veel toeristen bezocht. Ik heb het helaas niet gezien, want mijn medereizigers willen nu eindelijk wel eens naar de zwartvoet pinguïns.

Een gewone Duitse Dog gaat de geschiedenis in als de *Able Seaman*

Een *gewone Duitse Dog* gaat de geschiedenis in als *Able Seaman* 'Just Nuisance' RN

11.30 uur, wordt Nuisance, gewikkeld in een canvas zak die is voorzien van het *Royal Naval White Ensign*, met *full naval honours* begraven in Klaver Camp. *Full naval honours* betekent met een *gun salute* en het spelen van de Last Post. Ooggetuigen vertellen dat menig zeeman een traan wegpinkt. Zijn fraaie graf op Red Hill, gesierd met een simpele granieten steen met inscriptie, is vandaag de

Just Nuisance RN. Het is bij mijn weten de enige hond die ooit officieel dienst heeft gedaan bij de Royal Navy.

KROEGTIJGER

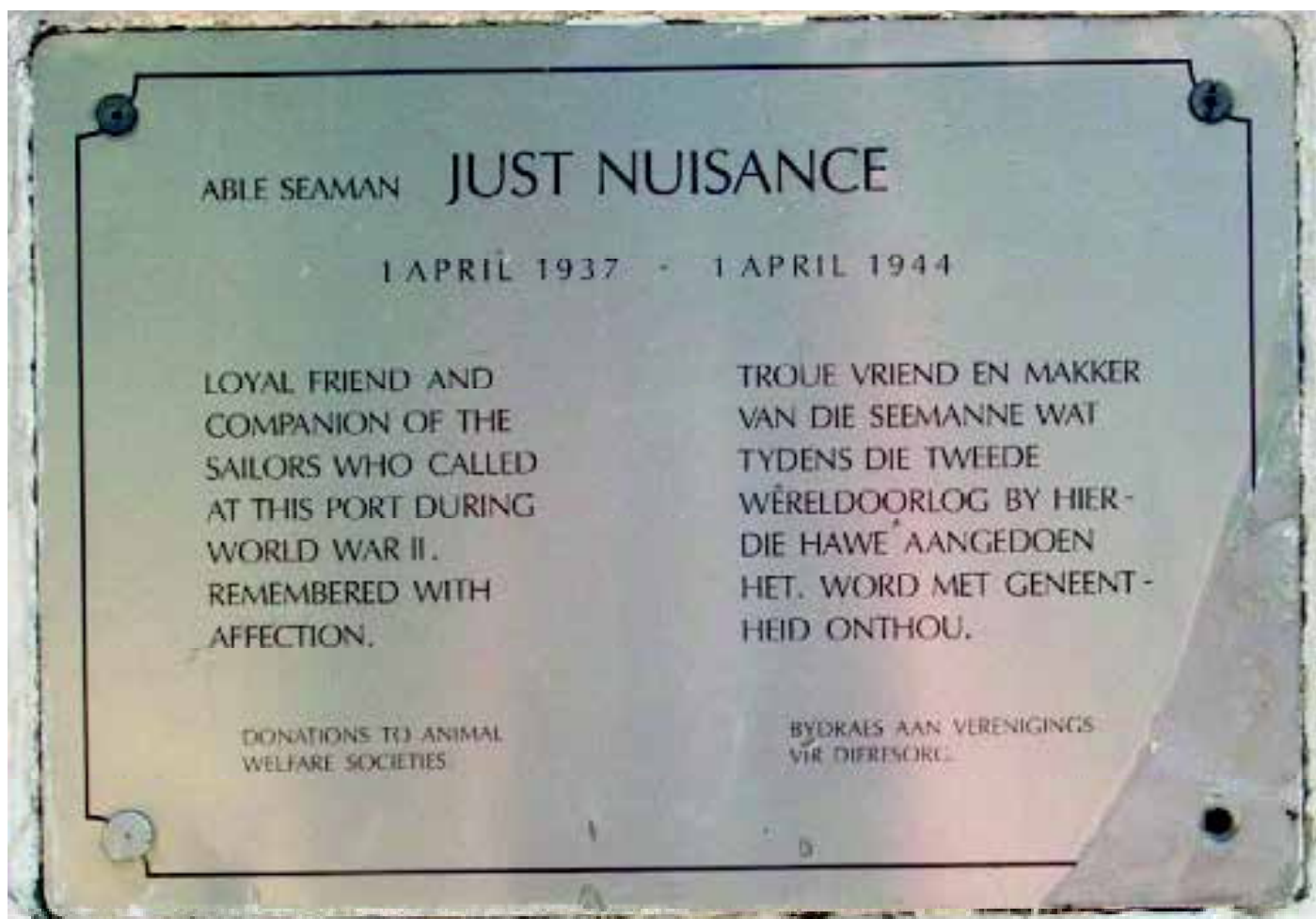
De Engelse marineman Terence Sisson, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Simonstad is gelegerd, schrijft een boekje over de legendarische Duitse Dog: *Just Nuisance AB His full story*. Het beleeft in februari 2001 zijn achtste druk en staat vol kostelijke verhalen. Een tweede boek geschreven door Leslie M. Steyn, is

Nuisance wordt verpleegd in het Royal Naval Hospital in Simonstad.

Het graf van Just Nuisance op Red Hill, dat vandaag de dag nog steeds door veel toeristen wordt bezocht.

Behalve een standbeeld herinnert een plakette aan de bijzondere Duitse Dog Just Nuisance.

getiteld *Just Nuisance—Able Seaman Who Led A Dog's Life*. Een derde boek, van de hand van Sherri Rowe, wordt in mei 2015 ten doop gehouden in het museum van Simonstad:

Schrijfster Sherri Rowe publiceert in 2015 een nieuw boek over *Just Nuisance*.

Able Seaman Just Nuisance, based on a true story. En om te benadrukken dat Nuisance een echte kroegtijger is geweest, zijn er ook bierviltjes met zijn portret.

Op 1 april 2000, dus 63 jaar na zijn geboorte, wordt de eerste *Just Nuisance Commemoration Day Parade* gehouden.

Er lopen 26 Duitse Doggen mee in de stoet, wiens eigenaren hopen dat hun hond de *Just Nuisance Lookalike Competition* wint! Niet alle verhalen over Nuisance blijken parallel te lopen. Sommige gebeurtenissen kennen kleine variaties en ik heb zeker niet alles genoemd.

Maar dat doet niets af of toe aan het bijzondere levensverhaal van deze bijzondere hond.

DE MAKER

Na een landelijke competitie krijgt Jean Doyle de opdracht om het standbeeld van Nuisance te maken. Het wordt in 1985 in Simonstad geplaatst. Jean Doyle is een bekende beeldhouwster, wiens beelden van Afrikaanse vrouwen, zoals de bronzen *Spirit of Women* en de bronzen *African Images* series, internationaal bekend zijn. Zij is ook de maker van twee bronzen mijnwerkers in de diamantmijnen en van het nationale monument van Angola in Kifangondo. Dat is het grootste kunstwerk op het Afrikaanse continent. Het weegt 8 ton en heeft een hoogte van 9 meter. Het kost Doyle, die sinds 1980 monumentale bronzen werken maakt, bijna een jaar om het te maken. ■